

dables. Amb això, passa ja a parlar d'*Aygües*, o dels bany termals antics, i fortament medicinals; i de l'esquifit balneari, deplorant el seu estat miserios.

També interessa el que en diu Escolano (VI, col. 92): «estas fuentes nacen a la falda del monte llamado *Cabezo de Oro*, por haber en él minas de oro, plata, hierro y mucho azufre ---»; segueix parlant de «los mineros ['minerals'] de oro y plata», i posa de relleu també la producció de *zarzaparrilla* ['barrella'] «que iguala en sus efectos la que se trae de Indias».

Acabem remetent a la biblgr. de LzVargas c. 1774, I, 92; i a la rica informació de Figueras Pacheco, en GGRV, 88-90, 101, 105, 171, 474, 956-8, amb fotografies, pp. 88 i 957.

ETIM. Ribera (*Disert. y Op.* II, 189), adverteix que¹⁵ és dolenta l'etimologia àrabica que en donà Escolano; per desgràcia Ribera no en dóna cap, i *AlcM*, i Asín el declara «arabismo indescifrado». Digué Escolano «otros afirman que su nombre verdadero y no corrompido era *Bisant*, que en árabe es lo mismo que decir en el bosque, o lugar puesto en el bosque» (*Déc.* II, 34). És clar que això no pot ser més que error per *Bisaut*, i que deu pensar en un subst. precedit de la preposició àr. *bi* 'en'; però com que *saut* ni *sant* no són àrabsics ni hi ha cap nom semblant del bosc en àrab, el que entendrem és *šayf* que Simonet i Dozy (*Suppl.* I, 803) definiren en el sentit de «bosque de árboles, floresta, maleza, selva, soto», identificant-lo com a prolongament mossàrab del ll. SALTUS. Però ni una forma *bi šayf* pogué donar *Busot* fonèticament,³⁰ ni tampoc es concebria que la combinació sintàctica amb la prep. àrab. *bi* pogués donar el nom propi d'un poble.

Es presenta naturalment la idea que vingui, com tants NLL valencians i de tot el Migjorn, d'un NP³⁵ àrab format amb (A)*bu* 'pare de' o 'aquell de' (mer exponent adjectival) + un NP àrab, o qualsevol NP arabitzat. Però no se'n troben que hi donin base satisfactòria.

No hi ha noms en *bzd* ni *bzd* en les llistes de noms⁴⁰ d'Algèria ni Aràbia. I sense el *Bu-*, comencem perquè ni tan sols existeixen en àrab arrels consistentes en *z* seguida de *h* o de *o* més *t* o *d* o *t*, ni tampoc en *ain* seguida de *z* o *s* o *š*, amb *t* o *d* o *t* com a tercera lletra; hi ha una arrel *šyd* però molt rara, impopular i⁴⁵ sense cap derivat aplicable: sí que hi ha *šyd* però sense cap NP a Aràbia; a Algèria li trobem *Zuḡād*, amb els compostos *Bu-Zuḡāda* i *Bu-Zuḡida*, però aquests no servirien com a base fonètica de *Busot*. Més s'acostaria al que necessitem algun NP registrat en la rica⁵⁰ i heterogènia font dels NPP d'Algèria (GGAlg), sobretot *Bu-Zaḡta*, *Zāyud* i fins *Zahūt*, però com que cap d'ells no respon a cap arrel àrabica ni es troba en les llistes antroponímiques d'Aràbia ni Egipte, hem de creure que són NPP merament africans (berebers?);⁵⁵ i és versemblant que siguin penetracions recents de l'interior africà. També d'ells és, doncs, inversemblant que puguin haver donat el nom de *Busot*.

M'inclino, doncs, a creure que aquí tenim un compost amb (A)*bu-* però amb el valor d'exponent adjecti-

tiu, introduint un mot àrabic en sentit abstracte. Puix que és característica de la riquesa de Busot la producció de barrella, la planta de la sosa, com ens ho han senyalat Cavanilles i Escolano, pot haver-hi aquí⁵ *Bu-* amb el nom àrabic de la barrella *šayda*, l'ètimon del cat. *sosa* (que amb l'evolució fonètica catalana es propagà a les altres llengües: com trobaren Hess i Steiger, i s'acabà de demostrar complidament en el DCEC i el DECat (VIII, 104): és *Bu-s-šayda* 'el de la barrella?': més exactament encara, car *šayd* és el plural corresponent a *šayda*: *Bu-s-šayd* 'el de les soses, les plantes de barrella': recordem que *šayda* no era més que el fem. de l'adj. *asḡad* 'negre', plural *šayd* normal en àrab.

Cap dificultat en la reducció fonètica de la terminació *-šayd* a *-òt*. Però és cert que resta un greu escrupol en la qualitat de la *s*. Si aquesta fos sorda tot fóra clar, però difícilment es podria admetre que *Bu šayd* o amb l'article *Bu 's-šayd* pogués donar *buzòt*. No és objecció que tanqui de cop, majorment si va existir també una pron. variant *Bussot* (pron. *bussot*); encara que molts dels testimonis que n'hem trobat admeten rèplica o són de pertinència incerta, no sembla que es puguin recusar en massa venint de fonts diverses i coincidents, alguna d'elles força digna de crèdit. Hi ha una sortida? Potser partir de *Bu 'asḡad* format amb el sing. de l'adjectiu 'negre?' literalment 'el de negre', amb al·lusió més indirecta a la planta *šayda*, *šd* reduït a *ò* i en rigor es podria imaginar sonorització de la *s* davant la *y* consonant? Tampoc això és prou convincent.

Però penso que aquí intervindria una contaminació dels mateixos moriscos i àrabo-parlants. Amb *zauq*. Aquí obraria l'altra gran característica del terreny de Busot i Aigües: els minerals; ja hem vist que s'hi cercaren mines pertot; en el Cabeçó de l'Or, mines d'or, «de oro y de plata», insisteix Escolano; mines de ferro, pirites, ens certifica Cavanilles; i que el sofre i el ferro abunden en aquell subsòl no sols ens ho diu Cavanilles, sinó tots els geòlegs (GGRV 101, 105, «oolites feruginoses» J. Vilanova i Piera a. 1879). *Zauq* traduït «argentum» en *RMa* (114); és cert que es tracta d'«argentum vivum» com aclareix la glossa (p. 250), és a dir l'argent viu, el mercuri, cast. *azogue*, amb el qual *PAlc* tradueix l'àrab *zauque* (109a13).

Si notem que la gent vulgar, sense coneixements químics, confon tots aquests metalls, ja compremem que els moros locals també devien anomenar aquest lloc *bu-z-zauq* el lloc del... argent (viu o no viu), el del ferro etc. I així acabarem d'explicar-nos com barrejant-se els dos epítets, hagi acabat per predominar la pron. *buzòt* amb la *z* de *zāuq* i la dental de *šayd*; no sense que alguns (segons sembla i hem vist) mantinguessin la sorda *šš* de l'ètimon principal *bu s-šayd*.

Sospito en fi que la fabricació de vidre en massa, seria decisiva en aquesta preocupació pels metalls del seu subsòl. Si s'intentà usar el mercuri en la fabricació de vidre no em consta. El mercuri, però, té gran afinitat amb el sofre (tan còpiós allí) formant el cinabri (HgS), el més refringent de tots els metalls;